

РЕШЕНИЕ

№ 181

гр. Кърджали, 03.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КЪРДЖАЛИ, II СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Грета Денчева

при участието на секретаря Илман Хидает
като разгледа докладваното от Грета Денчева Гражданско дело №
20235140101682 по описа за 2023 година

Предявени са обективно съединени иски от Д. М. Н., ЕГН *****, против „В. ЕООД, за признаване за установено, че клаузата предвиждаща заплащане на такса за бързо разглеждане предвидена в сключения между страните договор за паричен заем № ***** е нищожна, както и за осъждането на "В. ЕООД да върне на ищцата Д. М. Н., ЕГН *****, на основание чл. 55, ал. 1, предл. I ЗЗД, дадената в изпълнение на договора сума в размер на 50 (петдесет) лева - частичен иск от общо дължима сума в размер на 234.92 лева, увеличена в хода на процеса до 234.92 лева, ведно със законната лихва, считано от 28.11.2023 г. - датата на исковата молба до окончателното ѝ изплащане.

В исковата молба се твърди, че ищецът е сключил договор за паричен заем със „В. ЕООД, за сума в размер на 300 лв., при еднократно погасяване 30 дни, като на 01.03.2022 г. ищцата е получила сумата в размер на 300 лв. Сочи, че в процесния договор е предвидена такса за бързо разглеждане. В следствие с шест анекса между страните Д. М. Н. е получила от „В." ЕООД допълнителни суми към първоначално отпуснатия заем, а именно: на 04.03.2022 год. сума в размер на 100 лева, на 07.03.2022 год. сума в размер на 100,00 лева, на 08.03.2022 год. сума в размер на 100,00 лева, на 09.03.2022 год. сума в размер на 100,00 лева, на 10.03.2022 год. сума в размер на 100,00 лева и на 12.03.2022 год. сума е размер на 150,00 лева. Така размера на отпуснатият заем се е увеличил до общо 1 100,00 лева.

Сочи, че Д. М. Н. е погасила сумата по договора, като за срока на договора е заплатила по сметка на дружеството общо сумата в размер на 1365.14 лева формирана от суми по главница - 1 100,00 лева, договорна лихва

- 30,22 лева и такса за бързо разглеждане след отпускане на допълнителните суми в размер на 234,92 лева.

Твърди, че клаузата предвиждаща заплащане на такса за бързо разглеждане е нищожна, тъй като противоречи на добрите нрави, както и че нищожна, тъй като е договорена при заобикаляна на закона при подробно изложени твърдения за нарушаване на изискванията на чл. 19 от ЗПК; чл. 146, ал. 1, вр. с чл. 143 от ЗЗП и чл. 22, вр. с чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 от ЗПК. Предявен е и обусловен частичен осъдителен иск по чл. 55, ал. 1, предл. I ЗЗД за връщане на даденото по нищожната клауза за неустойка. Иска се уважаване на предявените иски и присъждане на разноски.

Ответникът, в законоустановения едномесечен срок, подават отговор на исковата молба, с който оспорва иска като неоснователен и недоказан. Сочи, че ищцата погрешно е описала фактическата обстановка относно броя на сключените анекси, а именно - описани са шест от тях, а те са седем на брой, като не е описан четвърти Анекс от 08.03.2022 г.

Сочи, че Д. М. Н. е сключила общо 7 /седем/ Анекса за отпускане на допълнителни суми към Договор за кредит № *****, като за всяка от тях е заявила искането ѝ да бъде разгледано приоритетно в рамките на до 15 минути от постъпване в системата на дружеството. На 04.03.2022 г. е отпусната допълнителна сума от 100 лева главница по договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 513.48 лева, от които главница 400 лева, договорна лихва - 13.13 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане - 100.35 лева.

На 07.03.2022 г. е отпусната втора допълнителна сума от 100 лева главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 638.46 лева, от които главница - 500 лева, договорна лихва - 15.82 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане - 122.64 лв.

На 08.03.2022 г. е отпусната трета допълнителна сума от 100 лева главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 762.05 лева, от които главница 600 лева, договорна лихва - 18.40 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане -143.65 лв.

На 08.03.2022 г. е отпусната четвърта допълнителна сума от 100 лева главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 885.64 лева, от които главница - 700 лева, договорна лихва - 20.98 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане -164.66 лв.

На 09.03.2022 г. е отпусната пета допълнителна сума от 150 лева главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 1066.36 лева, от които главница 850 лева, договорна лихва - 24.68 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане - 191.68 лева.

На 10.03.2022 г. е отпусната шеста допълнителна сума от 100 лева

главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 1186.40 лева, от които главница - 950 лева, договорна лихва - 27.03 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане - 209.37 лева.

На 12.03.2022 г. е отпусната седма допълнителна сума от 150 лева главница по Договора. Общият размер на задължението се е увеличил е в размер на 1365.14 лева, от които главница - 1100 лева, договорна лихва - 30.22 лева и такса за допълнителна незадължителна услуга бързо разглеждане - 234.92 лева.

Твърди, че задължението по Договор за кредит е погасено чрез три отделни частични плащания. На 25.03.2022 г. Д. Н. е заплатила сумата от 100 лева. Последната е била отчетена като частично погасяване. Дължимата такса за допълнителна услуга Бързо разглеждане е била намалена съответно от 234.92 лева на 134.92 лева, като ищцата е останала длъжник за сумата от 1265.14 лева. На 14.04.2022 г. е направена втора частична вноска в размер 300 лева. С последната е погасен остатъкът от дължимата такса за Бързо разглеждане - 134.92 лева, както и дължимата договорна лихва - 30.22 лева, а главницата е била намалена съответно от 1100 лева на 965.14 лева.

На 05.05.2022 г. Д. Н. е направила трето плащане в размер на 965.14 лева, с което изцяло е погасила задължението по Договор за кредит № ***** - погасен е остатъкът главница в размер на 965.14 лева.

Излага подробни съображения за неоснователност на релевираните възражения от ищеца за нарушение на императивните разпоредби на ЗКП и ЗЗП. Моли за отхвърляне на иска и присъждане на разноски.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото приема следното от **фактическа и правна страна**:

Предявени са обективно съединени в условията на евентуалност **установителни искове** за нищожност на клауза предвиждаща заплащане на такса за бързо разглеждане на основание чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД; както и по чл. 26, ал. 1, предл. 2 от ЗЗД, вр. с чл. 19, ал. 4 от ЗПК; чл. 146, ал. 1, вр. с чл. 143 от ЗЗП и чл. 22, вр. с чл. 11, ал. 1, т. 9 и т. 10 и чл. 19 от ЗПК и **осъдителен иск** с правна квалификация чл. 55, ал. 1 ЗЗД.

По делото е признато **за безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството**, че ищцата Д. Н. е заплатила такса за бързо разглеждане по процесния договор за кредит и сключените към него анекси в общ размер на 234.92 лева, която сума е отчетена като платена в ответното дружество, както следва: на 25.03.2022 г. - частично плащане на сумата от 100 лева; на 14.04.2022 г. е погасен остатъкът от дължимата такса за Бързо разглеждане - 134.92 лева.

На първо място, съдът намира, че процесният договор за заем е потребителски – страни по него са потребител по смисъла на § 13, т. 1 ЗЗП (ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди), и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на § 13, т. 2 ЗЗП. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 ЗПК, въз

основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника-потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем (кредит) са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

Въз основа на изложените от ищеца фактически обстоятелства и ангажираните доказателства, съдът приема, че уговорената такса за експресно разглеждане представлява разход по договора за кредит, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите като индикатор за общото оскъпяване на договора за кредит – арг. чл. 19, ал. 1 и ал. 2 ЗПК. Този извод следва от дефинитивната разпоредба на § 1, т. 1 ДР ЗПК, според която "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Съобразно императивната правна норма на чл. 19, ал. 4 ЗПК, годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерски съвет на Република България, което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума. Клаузите в договор, надвишаващи определените по ал. 4 размери са нищожни – арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК. В настоящия случай сумата по договора за заем е в размер на 300 лева, като при включване и на таксата за експресно разглеждане, общият размер на ГПР надхвърля 50 %. Така уговорената такса не е включена в оскъпяването на ползваната сума, което води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, а това от своя страна обуславя нищожност на уговорката за плащането ѝ (арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК) и липса на основание за дължимост на това вземане. Поради изложеното съдът намира, че таксата за експресно разглеждане по процесния договор за потребителски заем, отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита.

Макар формално договорът за паричен заем да покрИ. изискуеми

реквизити по чл. 11, ал. 1 ЗПК, вписаните параметри не кореспондират на изискуемото съдържание по т. 10 - годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова и неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето - чл. 22 ЗПК. В този смисъл, като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит, кредитодателят е нарушил изискванията на закона и не може да се ползва от уговорената сделка, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 от ЗПК, поради неспазването на изискванията на чл. 11, т. 10 и 11 от ЗПК.

След като изследва съдържанието на процесния договор за кредит, съдът намира за основателно направеното възражение за нищожност на клаузата, предвиждаща заплащане на такса за бързо разглеждане, като противоречаща на добрите прави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3-то от ЗЗД, тъй като нарушават принципа на справедливост. Според чл. 3 от ДиректИ. 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г., относно неравноправните клаузи в потребителските договори, такИ. са - договорни клаузи, които не са индивидуално договорени и които въпреки изискванията за добросъвестност създават в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора. В този смисъл в тази част исковата претенция, относно начислената такса за бързо разглеждане следва да бъде приета за основателна, с оглед първото заявено основание за нищожност поради противоречието ѝ с добрите нрави.

Установи се, че между страните е уговорено, че кредитополучателят дължи такса за експресно разглеждане в размер на 64, 14 лв. На първо място, таксата за експресно разглеждане е във фиксиран размер – 76.89 лв., като липсва каквато и да е екВИ.лентност между таксата и извършената услуга от заемотателя. Дори сумата по кредита да е предоставена на кредитополучателя в рамките на 20 минути, това не обосновава цена на посочената услуга в размер на почти 1/6 от размера на предоставената главница. Съдът намира, че чрез посочената клауза е налице скрито оскъпяване на кредита и по този начин кредитодателят постига заобикаляне на императивната забрана на чл. 19, ал. 4 ЗПК за начисляване на ГПР по кредита в размер по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения.

С така уговорената клауза кредитът се оскъпява, като се постига забранена от закона цел – неоснователното обогатяване на кредитора, поради което, съгл. чл. 21, ал. 1 от ЗПК, е нищожна. Посочената сума представлява прекомерно висока печалба на кредитора и е предпоставка за значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца-кредитодател и потребителя, поради което клаузата, която урежда това задължение се явява

неравноправна по смисъла на чл. 143, ал. 1 ЗЗП и като такИ. се явява нищожна на основание чл. 146, ал. 1 ЗЗП.

Допълнителен аргумент е, че съгласно чл. 10а ЗПК кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, като според ал. 2 на цитираната норма кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. В случая таксата за експресно разглеждане на документи представлява именно такса, свързана с усвояване и управление на кредита, поради което съдът приема, че същата е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД.

По осъдителния иск по чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД:

Съдът стигна до извод за основателност на предявения иск за прогласяване нищожност на предвидената в процесния договор такси за експресно разглеждане.

Поради недействителността на уговорената клауза за такса за експресно разглеждане се налага извод, че сумата от 234.92 лева лева е платена при начална липса на основание за това, поради което ответникът дължи нейното връщане. Предявеният иск е основателен и следва да бъде уважен в пълен размер.

По разноските:

При този изход на спора право за присъждане на разноски възниква за ищцовата страна. В полза на последната на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК следва да се присъди сумата от 100 лева, представляваща заплатена държавна такса.

Ищцовата страна претендира и заплащането на адв. възнаграждение в полза на Еднолично адвокатско дружество Д. М. . Следва да бъде определено и възнаграждение за процесуално представителство от един адвокат по чл. 38 ЗАдв. съобразно чл. 7, ал. 2, Наредба за минималните размери на адвокатските възнаграждения, което следва да се присъди на адв. Д. М. по отношение на двата обективно съединени иски, като съобразно цената на исовете следва да заплати сумата от по 400 лева по всеки иск, определена по чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, или общо 800 лв., като същото следва да е без ДДС. Правната помощ, която адвокат или адвокат от Европейския съюз може да оказва на лица, които имат право на издръжка, на материално затруднени лица или на роднини, близки или на друг юрист, е безплатна. По смисъла на чл. 9, ал. 1 вр. чл. 8 ЗДДС тя представлява безвъзмездна доставка на услуга. Безвъзмездните доставки на услуги не подлежат на облагане с данък върху добавената стойност - арг. чл. 2, т. 1 ЗДДС, чл. 2 пар. 1, б. "в" от ДиректИ. 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност - в този смисъл Определение № 917/02.05.2023 г. по гр. дело № 1323/2023 г. по описа на ВКС, IV г. о.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от Д. М. Н., ЕГН *****
*****, с постоянен адрес гр. *****
***** срещу "В." ЕООД, ЕИК: *****
*****, със седалище и адрес на управление: *****
*****, представлявано от З. С. Р.в иск, че
клаузата, предвиждаща заплащането на такса за експресно разглеждане в
размер на 234,92 лева въз основа на договор за паричен заем №
*****. и анексите към него, е **НИЩОЖНА** на основание чл.26,
ал.1, пр.3 ЗЗД, поради противоречието ѝ с добрите нрави.

ОСЪЖДА "В." ЕООД, ЕИК: *****
*****, със седалище и адрес на управление: *****
*****, представлявано от З. С. Р.в да заплати на Д. М. Н., ЕГН *****
*****, с постоянен адрес гр. *****
*****, на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1
ЗЗД, сумата от **234,92 лева**, недължимо платена по договор за паричен заем
№ *****. и анексите към него такса за експресно разглеждане,
ведно със законната лихва върху сумата, считано от 28.11.2023 г. до
погасяване на задължението.

ОСЪЖДА ответника "В." ЕООД, ЕИК: *****
*****, със седалище и адрес на управление: *****
*****, представлявано от З. С. Р.в, да заплати на ищцата Д. М. Н. ЕГН *****
*****, с постоянен адрес: гр. *****
*****, сумата в
размер на **100 лв. разноски по делото**.

ОСЪЖДА "В." ЕООД, ЕИК: *****
*****, със седалище и адрес на управление: *****
*****, представлявано от З. С. Р.в, да заплати на **Еднолично адвокатско дружество Д. М.** вписано в
регистър БУДСТАТ под № *****
*****, фирмено дело *****
*****, по описа на 24
св. Софийски градски съд, с адрес на упражняване на дейността:

*****, представлявано от Д. М. М. -
управител, сумата в размер на **800 лв.**, представляваща адвокатско
възнаграждение за процесуално представителство на ищеца Д. М. Н., ЕГН

*****, в производството по настоящото гр. д. № *****
*****, г. на Районен съд - Кърджали.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд - Кърджали в
двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Кърджали: _____